

C
2749

VOORSCHRIFTEN

TER GENEZING EN VOORKOMING

DER

MOND- EN KLAUWZIEKTE

*op plat
plakken*

TE

MAASTRICHT,

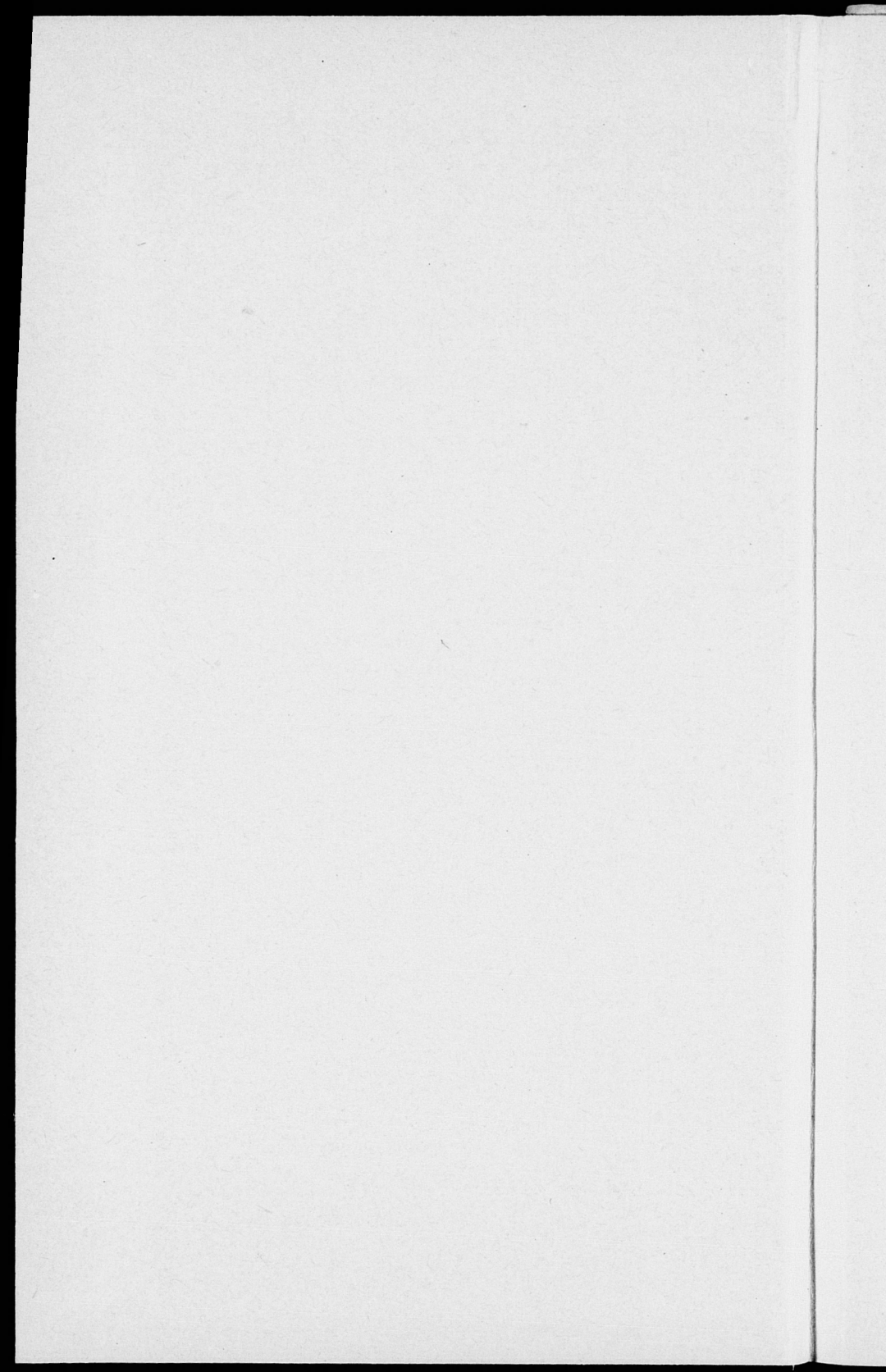
en met het gelukkigste gevolg toegediend ,
gedurende den tijd dat deze besmettelijke ziekte
heerschende was in de omstreken van
MAASTRICHT en vooral te **MEERSSEN**
in de jaren **1869-1870** en **1872.**

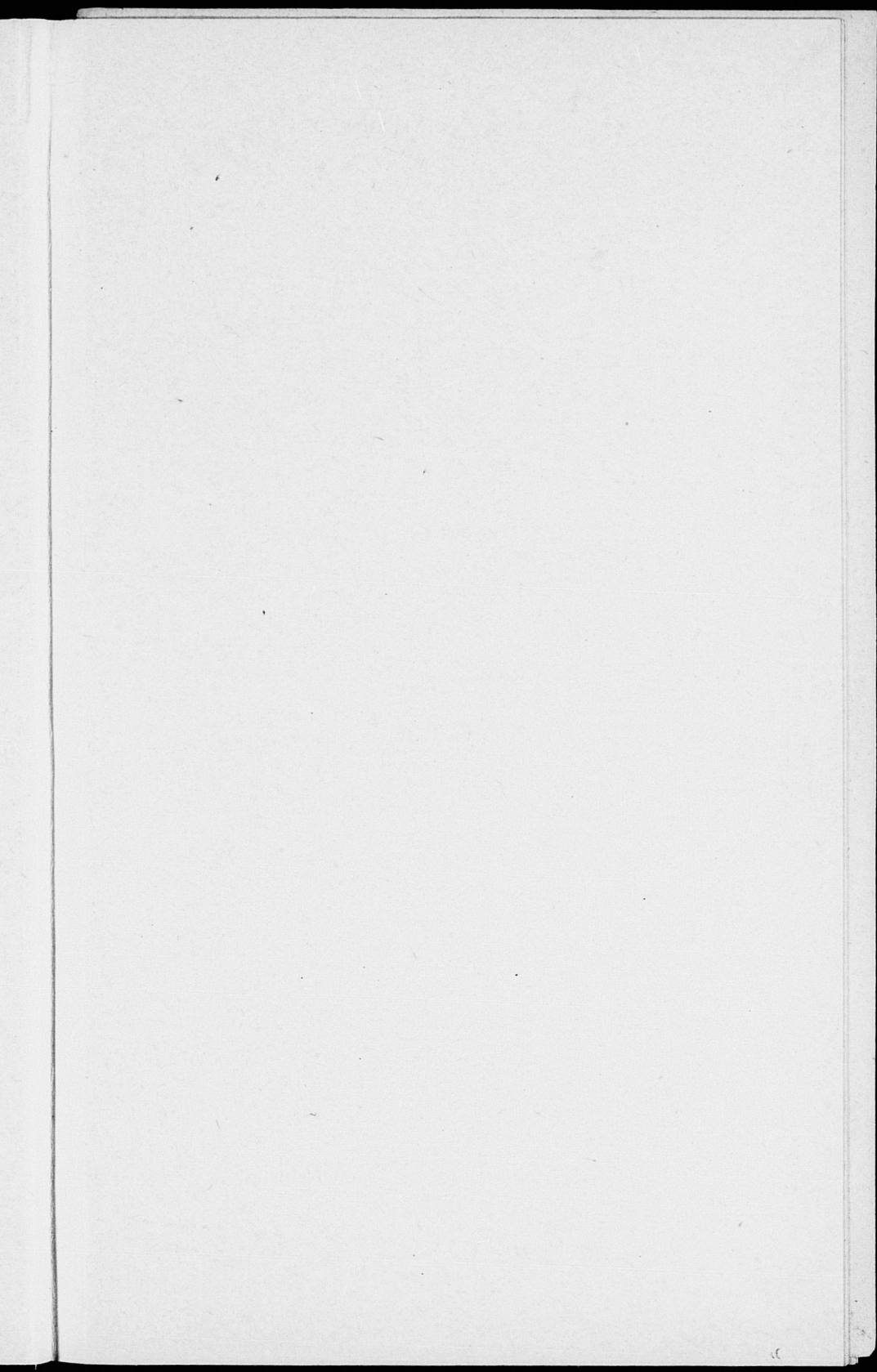
MAASTRICHT.

Verk. J. van Aelst. Firma E. Roberts.

1876.

C
2749

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

3088 858 4

1911
1911
1911

227

W. O. Sch...
D...
U...

Uf 22749

VOORSCHRIFTEN

TER GENEZING EN VOORKOMING

DER

MOND- EN KLAUWZIEKTE

VAN HET VEE,

ZAMENGESTELD DOOR

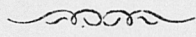
J. P H H E L I N N E

A P O T H E K E R

TE

MAASTRICHT,

en met het gelukkigste gevolg toegediend,
gedurende den tijd dat deze besmettelijke ziekte
heerschende was in de omstreken van
MAASTRICHT en vooral te **MEERSSEN**
in de jaren **1869-1870** en **1872.**

MAASTRICHT.

Druk. J. van Aelst. Firma E. Roberts.

1876.

W
W

Ik zou
waken
wezen.

VOORSCHRIFTEN
TER GENEZING EN VOORKOMING
DER
MOND- en KLAUWZIEKTE.

Deze ziekte komt bij het *rund*, het *schaap*, de *geit*, het *varken* en het *paard* voor, als eene algemeene heerschende en besmettelijke ziekte, die zich door het te voorschijn komen van blaasjes en kroupens of diphtheritisch exsudaat op het mondslijmvlies en aan de kroon der klauwen (bij het paard alleen in den mond) en bij runderen ook door de vorming, van een uitslag aan den uijer karakteriseert. De ziekte komt ook bij het huisgevogelte en bij in het wild levende dieren voor.

Deze ziekte heerscht soms zeer algemeen en gaat gewoonlijk van het oosten naar het westen. De smetstof schijnt vast te zijn, en die is vooral aanwezig in het vocht der blaasjes of het exsudaat, maar zij is ook in andere afscheidingen (de melk) en het bloed der zieke dieren aanwezig.

Door het koken verliest de melk de smetstof.

De besmetting volgt het meest door aanraking, door het voedsel, door het gaan op wegen en plaatsen, waarop aan de klauwziekte lijdende dieren geloopt hebben.

Bij het rund begint de ziekte gewoonlijk met eene ligte koorts. Het slijmvlies van den mond is heet, en is met taaije slijm bezet, die niet zelden met strengen uit den mond vloeit, de eetlust is verminderd, het herkauwen onderbroken, het opnemen van voedsel veroorzaakt pijn, evenzoo soms het slikken, de dieren spelen gaarne met den mond in het water. De mestontlasting is vertraagd, de afscheiding van de geelachtige op biest gelijkende melk verminderd.

Na een dag, verschijnen op het slijmvlies van den mond, vooral aan de voorlip, aan den tandeloozen rand der voorkaak en aan de randen van de tong, soms tot naar de keelholte toe, maar ook op en om den spiegel en op het neus-slijmvlies, witte of meer gele, in het begin ter grootte van een gierstkorrel tot die van een erwt of hazelnoot en zelfs grootere hierendaar te zamen vloeijende blaasjes, die met eene water heldere, geelachtige spoedig etterachtige vloeistof gevuld zijn en na eenigen tijd bersten en dan óf eene zeer roode open slijmvlies plek óf een onzuivere zweer vertoonen (1).

Van af het oogenblik dat het dier met eene

HEKMEIJER. Het ziekevee.

ligte koorts bevangen is, is het raadzaam, ten einde de ziekte te voorkomen, onmiddelijk eene genoegzame hoeveelheid van het poeder in N°. 3 aangehaald toe te dienen, in de meeste gevallen ontsnapt het aan de ziekte. Het is beter, indien de Mond- en Klauwziekte heerschende is, den ziekelijken toestand van het vee niet af te wachten, maar in tijd aan alle dieren uit den stal het poeder in te geven. Dit is het beste middel om het vee van de ziekte te behoeden.

Wanneer de blaasjes zich reeds in den mond vertoond hebben, wendt men onmiddelijk aan, de oplossing N°. 2, voorafgegaan door eene wasching met de oplossing van keukenzout in water.

Bij de Klauwziekte vertoont zich eene roodheid aan de kroonen der klauwen, vooral aan de ballen en in de klauwspleet, waardoor de dieren veel liggen. Deze roodheid gaat spoedig over tot blaasjes, die met eene heldere vloeistof gevuld zijn en spoedig bersten. Van af het oogenblik dat deze roodheid te voorschijn komt, wast men de klauwen met de oplossing van zout in water, gevolgd door de insmering met de zalf N°. 1. Stoppelweiden en onzuivere stallingen zijn zeer nadeelig voor de klauwziekte.

Bij het schaap en de geit komt de ziekte geheel met die van het rund overeen.

Bij het varken is de ziekte zeldzamer; de blaasjes komen dan ook aan den snuit voor.

Bij het paard komt de ziekte soms algemeen verbreid voor; zij verschilt weinig van die van het rund.

Ook bij het gevederde vee komt Mond- en Klauwzeer voor; bij kippen aan de neusgaten en den kam, maar ook op het mond- en neus slijmvlies, bij ganzen gewoonlijk aan de pooten en zwemvliezen.

Men moet het zieke dier ligt verteerbaar voedsel toedienen, b. v. gekookte knolgewassen, wortels, gebroken koren, zacht mals groen voedsel, aan varkens zure melk, karnemelk, of wei en zemelen, alsmede slijmige dranken.

De Medikamenten welke ter genezing dienen zijn drie in getal:

1°. *Eene zalf ter inwrijving tusschen de klauwen;*

2°. *Eene vloeistof ter wassching van den mond;* en

3°. *Een mengsel om inwendig te worden toegediend.*

Dit laatste Medikament is tevens een voorbehoedend middel, ter voorkoming dezer ziekte. Door ondervinding is gebleken, dat vee hetwelk zich in een en denzelfden stal bevondt en waarvan een gedeelte door de ziekte was aangetast, het andere gedeelte bevrijdt is gebleven, doordat dit laatste middel zonder onderscheid aan alle beesten was ingegeven geworden.

Door zorgvuldige behandeling der ziekte met de medikamenten , waarvan de voorschriften volgen , wordt deze ziekte die zoo nadeelig is voor den landbouwer , in minder dan vijf dagen volkomen genezen.

Veeartsen , Landbouwers en openbare Ambtenaren , kunnen door ondervinding de deugdelijkheid mijner middelen genoegzaam bevestigen ; de bewijzen welke op de laatste paginas zijn aangehaald , zullen , denk ik , wel voldoende zijn om de verkregene resultaten genoegzaam te bevestigen.

No 1.

ZALF

TER

insmering tusschen de Klauwen.

Neemt : a. Spaansch groen . . . 10 grammen
Sterk azijnzuur . . . 12 »
Honig 125 »

Wanneer dit mengsel eenigen tijd gekookt heeft en eene donker bruine kleur verkregen zal hebben, dan late men hierbij smelten :

b. Geel was 45 grammen
Hars (bruine) 15 »
Venetiaansche terpentijn 50 »
Olijfolie 180 »

Wanneer dit alles behoorlijk gesmolten en goed onder elkander gemengd is dan voegt er bij :

c. Zeer fijn poeder van aluin 60 grammen
» » » » borax 60 »
Salicylzuur 10 »

menkt dit alles goed onder elkander.

Met deze zalf worden de Klauwen van het hoornvee drie malen daags goed ingesmeert. Alvorens tot het insmeren over te gaan moeten de klauwen goed worden gewasschen met eene oplossing bestaande uit 30 grammen keukenzout in een lieter water.

Bij iedere insmering met de zalf moet deze wassching voorafgaan.

No 2.

Waschmiddel voor den Mond.

Neemt : Borax (fijn) 50 grammen

Lost deze op in :

Glycerine 250 »

Voegt hierbij :

Sterk azijnzuur 65 »

Honig 500 »

Salicylzuur. 5 »

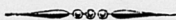
Met dit waschmiddel moet den mond drie malen daags worden gesmeert, men gebruikt hiervoor het best een dikke spons, aan een stuk hout vastgebonden, men bevochtigt den spons zeer goed met het waschmiddel.

Alvorens met dit middel den mond in te smeren, wast men den mond goed met de oplossing van 50 grammen keukenzout in een lieter water.

No 3.

Mengsel om in te geven.

<i>Neemt</i> : Engelsch zout	600	grammen
IJzervitriool	50	»
Melksuiker	50	»
Poedervanrood Sandelhout	100	»

Mengt goed onder elkander.

1° Voor volwassene beesten wordt deze kwantiteit in 4 malen , in twee dagen tijd ingegeven , een vierde deel 's morgens en een vierde 's avonds , voor den eersten dag en evenzoo den volgenden dag.

Voor beesten ouder dan een half jaar tot een jaar , een derde deel van het mengsel per dag , de eene helft 's morgens en de andere helft s' avonds.

Voor beesten jonger dan een half jaar , een zesde deel van het mengsel per dag , de eene helft 's morgens en de andere helft 's avonds.

Voor schapen , geiten en varkens is de hoeveelheid gelijk als voor beesten jonger dan een half jaar.

Alvorens het vee dit poeder toe te dienen , wordt het opgelost in eene genoegzame hoeveelheid warm water , en men laat vervolgens een weinig bekoelen.

Dit laatste middel wordt tevens aan het gezonde vee toegediend , terwijl het als voorbehoedmiddel der mond- en klauwziekte altijd de beste resultaten heeft opgeleverd.

Dat bovenstaande middelen , voor de genezing der *Mond- en Klauwziekte* onfeilbaar zijn , herhaal ik nogmaals ; de volgende *certificaten* , zijn wel voldoende om de verkregene resultaten genoegzaam te bevestigen.

De Landbouwer , wien het ongeluk treffen mogt , zorge slechts voor de goede bereiding der opgegevene middelen , en voor de geregelde toediening derzelve.

Het ware wenschelijk dat van gouvernementswege de gemeenten de plicht werdt opgedragen , die voorschriften zoo veel als mogelijk onder de landbouwers te verspreiden , dit dunkt mij zou het beste middel zijn om het vee van deze ziekte te behoeden.

Indien zulks mogt gedaan worden zal ik mij

gelukkig achten , zooveel te hebben bijgedragen om deze besmettelijke ziekte , door de voorgeschrevene **Medikamenten** , geheel en al te zien verdwijnen. Dit is den wensch van den ondergeteekende

J. DEMELINNE ,

APOTHEKER .

te Maastricht,

Den 31 December 1875.

NB. Daar niet iedereen bekend is met de wijze van bereiding dezer drie voorschriften , is het raadzaam dezelve door een Apotheker te laten gereed maken , zoodoende is men zeker van een goed produkt.

CERTIFIKAAT

afgegeven door den Edel Achtbaren Heer J. H.
H. L'ORTIJE, *burgemeester der gemeente Meerssen*
en *Lid der Provinciale Staten van Limburg.*

De Burgemeester der gemeente Meerssen verklaart dat de drie middelen tegen de Mond- en Klauwziekte van het vee, uitgevonden door den Apotheker J. DEMELINNE te Maastricht, in de gemeente Meerssen de beste resultaten hebben opgeleverd, ik mag wel zeggen, dat deze als onfeilbare middelen tegen deze ziekte kunnen aanbevolen worden.

Meerssen, den 20 Maart 1874.

(get.) *De Burgemeester,*

J. H. L'ORTIJE.

Lid der Provinciale Staten van Limburg.

CERTIFIKAAT

afgegeven door den Edel Achtbaren Heer J. A. P. RITZEN *Kantonregter* van het *kanton Meerssen* en *Lid der Provinciale Staten van Limburg* te *Meerssen* woonachtig.

Ik ondergeteekende verklaar bij deze dat de drie middelen uitgevonden door den Heer J. DEMELINNE Apotheker te Maastricht, ter genezing der Mond- en Klauwziekte van het vee als onfeilbare middelen kunnen geschat worden, ik heb mij hiervan overtuigd, gedurende de besmetting dezer ziekte in de jaren 1870—72. in de gemeenten van het kanton Meerssen. Het poeder, hetgeen ook aan het gezonde vee is toegedient geworden, heeft zooveel mij bekend is, de gezonde beesten van deze ziekte verschoont. De drie middelen zijn naar de door mij opgedane ondervinding onfeilbaar.

Meerssen, den 30 December 1875.

(Get.) J. A. RITZEN,
*Kantonregter en Lid der Provinciale
Staten in Limburg,*

